

[Boligministeren]

der skulle være uregelmæssigheder i den almennyttige boligsektor i Ålborgområdet.

For det tilfælde, at der skulle ligge kendskab til en konkret sag til grund for det stillede spørgsmål, skal jeg tilføje, at jeg er opmærksom på, at der som led i tilsynet med de almennyttige boligselskaber er løbende kontakt mellem boligselskaberne, kommunerne og boligstyrelsen med henblik på at sikre, at selskabernes virksomhed udøves i overensstemmelse med de gældende regler herom.

Jeg finder det på denne baggrund naturligt, at jeg alene orienteres om sager, hvor de foreliggende oplysninger giver grund til at formode, at der er tale om forhold af mere alvorlig karakter.

Jeg kan derfor vedrørende dette spørgsmål henvise spørgeren til at rette henvendelse til kommunerne i Ålborgområdet, der er tilsynsmyndighed med de lokale almennyttige boligselskaber.

Spm. nr. S 218

Til *ministeren for Grønland* (24/11 83) af:

Steenholdt (Grønl.):

»Agter ministeren for fremtiden at overholde de regler og den skik, som hans forgængere så vidt mig bekendt altid har respekteret, at samarbejde med de grønlandske hjemmestyreorganer, når initiativer af væsentlig betydning for Grønland søges iværksat?«

Begrundelse

Gennem dagspressen har jeg erfaret, at ministeren uden at rådføre sig med landsstyret har forsøgt at disponere over 900.000 kr. af de pengemidler, der er afsat til erhvervsstøtte i Grønland.

Foruden at jeg finder det meget beklageligt, at ministeren forsøger at tage nævnte beløb fra de knappe ressourcer i erhvervsstøtten, finder jeg det ganske uacceptabelt, at ministeren i så væsentlige spørgsmål ikke udviser den respekt over for hjemmestyrets organer, som er forudsætningen for et godt samarbejde mellem grønlandske og danske myndigheder.

Svar (28/11 83):

Ministeren for Grønland (Tom Høyem):

Til orientering kan jeg oplyse, at spørgsmålet vedrører en ansøgning til finansudvalget om at anvende 900.000 kr. til modernisering af et fartøj erhvervet af Grønlands Fiskeriundersøgelser til afløsning af en ældre undersøgelseskutter. Hermed vil det være muligt for Grønlands Fiskeriundersøgelser at effektivisere undersøgelserne af de grønlandske fiskebestande m.v., et formål, som også hjemmestyret har tillagt meget høj prioritet. Der er ikke tale om nogen ny aktivitet, men om en mere hensigtsmæssig administration inden for gældende politiske retningslinier. Når det har været muligt at anvise kompensation over de til erhvervsstøtte i Grønland afsatte bevillinger, hænger det sammen med, at Erhvervsstøtteudvalget ikke har modtaget støtteværdige ansøgninger i det på finansloven for 1983 forudsatte omfang. Der er således ikke tale om, at denne disposition medfører afvisning af støtteværdige projekter i Grønland.

Ansøgninger af denne karakter forelægges ikke for Grønlands hjemmestyre, da der ikke er tale om nye initiativer, men alene om hensigtsmæssig administration inden for statens regie inden for gældende politiske retningslinier. Der er heller ikke ved denne disposition sket nogen afvigelse i forhold til den praksis, som har været gældende i mine forgængeres tid.

Til slut skal jeg bekræfte, at initiativer af væsentlig betydning for Grønland kun gennemføres, når de har været udførligt drøftet med det grønlandske hjemmestyre, og det er mit indtryk, at samarbejdet omkring sådanne initiativer er så intenst som nogen sinde.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) *Første behandling af lovforslag nr. L 78:*

Forslag til lov om afgift af mineralvand og læskedrikkoncentrater m.v.

(Fremsat 23/11 83).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Sonja Mikkelsen (S):

Det ser ud, som om også ministeren har tid til at være til stede her i salen.

Dette forslag om afgift af mineralvand og læskedrikkoncentrater m.v. vil socialdemokratiet stemme imod. Vi kan ikke se, at det er fornuftigt at sætte prisen på sodavand i vejret, slet ikke når det skal ses i sammenhæng med regeringens afgiftspolitik vedrørende spiritus, øl og vin.

Umiddelbart efter folketingets åbning pegede socialdemokratiet på, at en måde, vi fandt det rimeligt at skaffe flere indtægter til staten på, var ved forhøjelser af de såkaldte giftskatter. Vi foreslog, at man forlængede loven af 9. juni 1982 om indeksering af afgifter af spiritus, øl og vin, der udløb 1. oktober i år.

Når vi afviser forslaget, er det altså følgerne, vi er optaget af. Forslagets gennemførelse betyder, at prisforskellen på sodavand og øl bliver mindre, og mange unge vil – sikkert også voksne – tænke: når der ikke er væsentlig forskel i prisen, kan vi lige så godt købe en øl som en sodavand til frokostpakken. Vi kunne have valgt blot at gøre, som den forhenværende opposition gjorde i juni 1982, da vi sidst vedtog nye afgiftslove på skatteministeriets område, nemlig at stemme imod, fordi afgiften betragtes som en del af regeringens økonomiske politik, og den har vi ikke tiltro til. Ingen skal være i tvivl om, at vi ikke har tiltro til denne regerings økonomiske politik, ja, til dens politik i det hele taget.

Dette forslag må i øvrigt give anledning til megen undren, især når man kigger på, hvad der er sagt bare inden for de sidste par år af forskellige borgerlige folketingsmedlemmer. Tag nu hr. Gammelgaard, som desværre har forladt salen, og som nu er politisk ordfører for det konservative folkeparti. Hvad sagde han blandt en masse andet ved behandlingen af afgiftslovsforslagene i juni 1982? Jeg vil gerne have lov til at citere fra folketingets forhandlinger 1981–82, 2. samling, sp. 8953:

»Hvad skal vi overhovedet med disse afgifter? De vil slet ikke få den provenuvirkning, regeringen forestiller sig. Der vil blive tale om et væsentligt lavere provenu, og dertil skal medregnes de øgede udgifter til arbejdsløshedsunderstøttelse som følge af den stigende ledighed, der forårsages af afgifts-

forhøjelserne. Der bliver tale om større arbejdsløshed, fordi afgifterne trods alt giver en vis forbrugsbegrænsning og giver anledning til nye lønstigninger og dermed altså dårligere konkurrenceevne. Grænsehandelen forøges, og den såkaldte undergrundsøkonomi vil blive endnu mere udbredt.

De foreslåede afgifter vil forstærke de depressive tendenser i økonomien.«

Det går jeg ud fra at hr. Gammelgaard og hele det konservative folkeparti stadig væk mener. Det vil sige, at man indrømmer, at man med fuldt overlæg arbejder på at gøre flere arbejdsløse. At jeg ikke er enig i hr. Gammelgaards økonomiske analyse, er en anden sag.

Derefter vil jeg godt vende mig til kristeligt folkeparti. Hvordan er det muligt, at en regering, som kristeligt folkeparti er med i, kan fremsætte et lovforslag, der helt uden diskussion vil inspirere til øget forbrug af alkoholiske drikke? Hvordan kan fru Inge Krogh, hr. Steffensen eller hr. Arne Bjerregaard forklare det? Hvordan kan miljøministeren forklare det?

Også hr. Bernhard Baunsgaard fra det radikale venstre må være lidt underlig tilpas i dag. Hvor mange gange har han ikke heroppe fra talerstolen tordnet imod alkoholforbruget og stigningerne heri, argumenteret for meget større afgifter og sågar gået i rette med socialdemokratiet, når vi har haft regeringsansvaret og ikke tog meget hårdere fat ved alkoholafgiften? Men nu er hr. Bernhard Baunsgaard altså med i et værtshusforlig, der gør øl billigere i forhold til sodavand. Måske er det netop dette, at det er et værtshusforlig, der gør, at øl og spiritus går fri.

Til sidst skal jeg erindre om, at en anden del af forliget går ud over mælken. Mejeritilskuddene sættes ned med højere priser på mælk til følge. Konsekvenserne er, at det bliver dyrere at være tørstig – hvis man vel at mærke ikke vil slukke tørsten i øl.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg er noget forbløffet over den socialdemokratiske ordførers bemærkning om, at jeg må have det lidt mærkeligt ved at støtte en afgift på sodavand, når jeg ikke støtter en afgift på spiritus. Når man sidder i det soci-

[Bernhard Baunsgaard]

aldemokratiske skatteudvalg, kan man dog ikke være uvidende om, at jeg gang på gang har henvendt mig til socialdemokraterne og spurgt, om vi ikke i fællesskab kan genfremsætte det forslag, som vi tidligere har været fælles om. Nu har socialdemokraterne fremsat det som et ændringsforslag til finanslovsforslaget, og det vil vi støtte. Det er der givet besked om. Det var et andet æret medlem af folketinget fra socialdemokratiet, der den anden dag henvendte sig til mig, og jeg sagde naturligvis: jeg har hele tiden været tilhænger af det.

Det er en grotesk situation, at i 1940 kunne man købe godt 4 øl for en timeløn, i 1983 kan man købe 15½ øl. Mens et indeks for den generelle prisudvikling er steget til 600 over en 15 års periode cirka, er øl kun steget til godt 400. Det er en helt fantastisk udvikling, når man ved, hvilke skader der kommer af spiritus.

Det er forkert af den socialdemokratiske ordfører at sige, at jeg ikke er parat til at støtte det socialdemokratiske forslag, eftersom jeg på ethvert tidspunkt har givet oplysning til socialdemokratiet om, at det er jeg, og vi støtter det socialdemokratiske forslag.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Vi er selvfølgelig meget tilfredse med, at vi kan notere os, at hr. Bernhard Baunsgaard og det radikale venstre kan tilslutte sig et ændringsforslag til finanslovsforslaget fra socialdemokratiet. Men det er bemærkelsesværdigt, at man ikke har fået den ændring frem i forbindelse med det forlig, man har indgået med regeringen. Man støtter denne regerings økonomiske politik, hvoraf denne afgift er en del. Det er dog bemærkelsesværdigt, at man ikke har fået det igennem dér.

Jeg husker godt de tal, som hr. Bernhard Baunsgaard nævnte sidst i debatten, jeg tror det var i oktober måned 1982, for udgifterne til øl. Jeg håber, at de er blevet inflationssikrede siden.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

I oktober 1982 kunne jeg naturligvis ikke oplyse, hvad en øl ville koste set i forhold til timelønnen i 1983.

Jeg havde ventet, at der kom en undskyldning fra den socialdemokratiske ordfører. Det noterer jeg altså at der ikke kom. På ethvert tidspunkt har vi været tilhængere af dette. Det var socialdemokratiet, der bøjede sig for kravet fra SF, det var ikke det radikale venstre. Når jeg ikke i forbindelse med forliget har kunnet overtale regeringen til at gå med til dette, er det, fordi regeringspartierne på ethvert tidspunkt for de flestes vedkommende har været imod. Jeg har sagt til dem, at så snart der er et flertal for det i folketinget, vil vi være med til at få forhøjet spiritusafgiften, der nu er blevet uanstændigt lav. Det er den eneste form for spirituspolitik, vi har i Danmark. Den har været god før, men det er da klart, at tiden er løbet fra den. På ethvert tidspunkt har de radikale prøvet at få dette igennem; vi prøvede også på at overtale den socialdemokratiske regering til at stå fast, dengang SF krævede, at indekseringen skulle tages ud. Det lykkedes ikke.

(Kort bemærkning).

Hans Jørgen Jensen (S):

Nu kunne man måske godt spørge hr. Bernhard Baunsgaard, om dette med sodavandsafgiften har noget med det senere spørgsmål om forhøjelse af afgifter på spiritus at gøre, for det, dette forslag handler om, er jo, at man gør sodavand og læskedrikke dyrere, og det vil sige, at forbruget af øl og spiritus i givet fald bliver større hos de unge mennesker. Derfor må jeg sige, at denne afgiftsforhøjelse burde aldrig nogen sinde finde sted, og i hvert fald kan jeg sige, at både mit parti og også den afholdsbevægelse, jeg er tilsluttet, er meget forarget over, at en regering, hvis statsminister i sin åbningstale siger, at der skal gøres noget for at fjerne misbruket af spiritus, laver den slags afgifter. Det er at tale med to tunger.

Tredje næstformand (Mette Madsen):

Hr. Bernhard Baunsgaard får ordet for en kort bemærkning, og så skulle vi nok snart tilbage til ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg har jo før været inde i lange overvejelser med socialdemokratiske regeringer om at sætte sodavandsafgiften op. Baggrunden for det har hele tiden været det, som stadig står fast, at sodavand og disse sukkerdrikke, som nu belægges med afgift, bestemt ikke er befordrende for folkesundheden. Det burde den foregående ærede taler vide, når han går så voldsomt ind i diskussionen. Spiritus er uanstændigt billig i Danmark i dag. Sodavand med det store sukkerindhold og de andre sukkerdrikke er skadelige for børn. Det er da derfor, de skal have en afgiftsforhøjelse.

Tredje næstformand (Mette Madsen):

Herefter fru Sonja Mikkelsen for den sidste korte bemærkning.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Jeg vil gerne spørge hr. Bernhard Baunsgaard, om han mener, at de små børn skal have øl i stedet for.

Tredje næstformand (Mette Madsen):

Undtagelsesvis en kort bemærkning til hr. Bernhard Baunsgaard, og derefter får hr. Collet ordet.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg takker formanden. Jeg synes, den sidste bemærkning var af en sådan karakter, at den fortjente med det samme at tilbagevises. Nej, bestemt ikke. Skulle vi dog ikke prøve på at holde et vist niveau i vores diskussioner herinde.

Collet (KF):

Da vort partis ordfører, fru Annelise Gotfredsen, ikke kan være til stede, skal jeg i stedet udtale følgende.

Det konservative folkeparti konstaterer, at regeringen ønsker at pålægge mineralvand og læskedrikkoncentrater en afgift. Formålet

hermed var oprindeligt bl.a. at indføre regler, der skulle hindre prisforskydninger imellem mælk og de nævnte drikke. Der er i mellemtiden kommet en del oplysninger frem vedrørende afgrænsningerne i dette lovforslag, som måske nok kan gøre, at vi skal kigge lidt nærmere på disse forhold i udvalget.

Det konservative folkeparti går derfor også ind i udvalgsarbejdet med en positiv holdning.

Knud Andersen (V):

Med lovforslaget foreslås afgiften af mineralvand, limonade og lignende læskedrikke forhøjet med 70 øre fra de nuværende 80 øre til 1 kr. og 50 øre. Samtidig foreslås en afgift af de koncentrater, der ved fortynding kan give det samme produkt som det, afgiften hidtil har omfattet. Hvis det synes rimeligt at pålægge mineralvand og limonade afgifter, må det også være acceptabelt, at de nævnte koncentrater pålægges en afgift, der pr. liter færdigvare svarer til 70 øre. Saft, most og andre frugtdrikke, der ikke er tilsat kulsyre, bliver ikke pålagt afgifter ved denne lovgivning.

Generelt er venstre ikke tilhænger af øgede afgifter, men dette lovforslag er en del af de aftaler, som er indgået mellem de seks partier, og som sådan støtter vi lovforslaget, som det ligger.

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Jeg skal tillade mig – næsten ligesom hr. Gammelgaard – at have den holdning, der nu passer ind i situationen. Jeg har ikke helt dybe følelser med hensyn til sodavandsafgift eller ikke sodavandsafgift, men jeg må sige, at i den sammenhæng, det indgår i, nemlig som en del af Rio Bravo-forliget, synes jeg ikke, det er nogen god idé, og vi kan ikke støtte det fra SF.

Hvorvidt man skal blande alkoholpolitik ind i dette afgiftsforslag, vil jeg måske sætte spørgsmålstegn ved. I hvert fald synes jeg, at det er uhyre ringe, hvis det er den eneste alkoholpolitik, dette folketing kan frembringe. Så tror jeg nok, vi skal prøve at få en debat om det problem ved en anden lejlighed. Jeg synes ikke, det behøver at være her.

Villy Jørgensen (CD):

»De fremsatte lovforslag er vel ikke af en sådan art, at en regering almindeligvis bliver populær på dem. Jeg tror heller ikke, at regeringen skal forvente tak fra ordførerne i dag, men vel snarere kritiske bemærkninger. Jeg forstår imidlertid regeringens handling, og jeg respekterer den for den, og jeg kan kun give udtryk for min anerkendelse af det udspil, der her er foretaget.«

Det var ikke mine ord, men det var ordene fra den socialdemokratiske ordfører i 1973, da der sidst var et forslag fremme om forhøjelse af mineralvandsafgiften (Folketingstidende 1973-74, 1. samling, sp. 426-427). Det er altså nogenlunde betingelserne. Sådan må det være, for det er naturligvis aldrig særlig opløftende at medvirke til en forhøjelse af afgifter.

I det her foreliggende tilfælde er der tale om en afgift, der altså ikke har været ændret siden 1973, og den foreslåede forhøjelse må siges at være rimelig i forhold til prisudviklingen.

Vi betragter det også som en positiv ting, at det, vi kan betegne som de sunde læskedrikke, dvs. saft, most, juice og lignende frugtdrikke, stadig er fritaget for afgift.

CD kan medvirke til lovforslagets gennemførelse.

Lawaetz (FP):

Vi står igen i dag over for det, vi kalder forligsstof. Forliget går kort ud på, at staten skal have en forventet merindtægt på mineralvand og læskedrikke på i alt 240 mill. kr.

Skiftende finans- og skatteministre har brudt deres kloge hoveder og har med lys og lygte ledt efter nye objekter for beskatning til dækning af stadig stigende offentlige udgifter. Det er ikke godt.

Fremskridtspartiet lever op til sine forpligtelser, men det skal ikke være nogen hemmelighed, at vi ikke kan lide dette lovforslag.

Hvem går det ud over denne gang? Først forbrugerne. Efter mit skøn stiger en almindelig gul sodavand mindst 35 øre i butikken og vel dobbelt så meget i en restaurant. Mælken stiger også. Hvad skal almindelige mennesker drikke? Hvordan skal den børnerige familie få slukket sin tørst på en varm sommerdag? Der er snart kun kommunens vand tilbage, og det smager beklageligvis af klor

de fleste steder. Det er ikke godt. Det er desværre igen noget, der først og fremmest går ud over de små i samfundet. Med de små mener jeg her ikke børnene, men de dårligst stillede i samfundet.

Det er vel også umoralsk. På den ene side prædiker man afholdenhed og taler om spiritusens forbandelser, på den anden side formindsker man prisforskellen mellem bajersk øl og sodavand. Flere unge vil sige: vi kan lige så godt tage en bajer. Det er ikke godt.

For det andet går det ud over producenterne. Carlsberg og Tuborg skal nok klare sig. Men hvad med de mange små fabrikker, der dækker et lokalt område med mineralvand og læskedrikke? Jeg tror ganske enkelt ikke på, at de kan holde deres omsætning. Det betyder simpelt hen arbejdsløshed og flere konkurser.

Allerværst ser det ud for producenter af koncentrater. Som bevis kan nævnes, at forbud mod brug af sakkarin betød en prisstigning på ca. 12 pct., og salget af de ramte produkter faldt i det forløbne år med gennemsnitlig 25 pct. Det er ikke godt. 70 øre i afgiftsstigning pr. færdiglitter, som det hedder, betyder en stigning på 6 kr. 30 øre pr. liter i produktionsledet af koncentrater, når vi taler om det specielle felt. Det betyder givetvis ødelæggelse af en branche, og det kan ikke være målet.

Man startede med at ville forhøje afgiften på mineralvand med 1 kr. pr. liter. Så fik man medlidenhed med sodavandsfabrikkerne – og det bør man måske også have – og gik ned til 70 øre. De ca. 70 mill. kr., man derved kom til at mangle, vil man hente hos koncentratproducenterne. Dette er i virkeligheden uden for forliget, som kun omtalte mineralvand.

Jeg tillader mig derfor – naturligvis meget høfligt, som jeg skal være i denne situation over for regeringen – at foreslå, at man simpelt hen frafalder afgiftskravet over for koncentratproducenterne og enten lever med et mindre provenu eller forsøger at hente de manglende 70 mill. kr. ved de mange, mange sparemuligheder i den offentlige sektor, der ligger lige for næsen.

Bestemmelsen om afgift på koncentrater er meget kompliceret, masser af nye administrationsudgifter hos producenter og hos toldvæsen, masser af omkostninger på ny emballage med angivelse af indhold og blandings-

[Lawaetz]

forhold, masser af muligheder for at omgå loven. Det er ikke godt.

Regeringen har som sin fornemste opgave at støtte erhvervslivet. Dette virker modsat. Det er også den mest umoralske del af lovforslaget. Jeg mindes som barn det, vi kaldte sommerdrik, gule og røde koncentrater, der blev fyldt op med vand. Det var noget af det lækreste, man kunne få, og det er synd for nutidens børn, at de skal gå glip af det på grund af højere priser.

Jeg slutter derfor med – fortsat i fuld høflighed over for regeringen og i dette tilfælde som repræsentant for et af støttepartierne, som lever op til forpligtelserne – at henstille, at skatteminister, finansminister og den bagved stående regering seriøst spekulerer på, om det ikke er for lidt, man får ud af det her. Den smule penge, man får ind, gavner kun ganske få, og man skader en hel masse mennesker, som måske ikke kan få andet end postevand.

(Kort bemærkning).

Tastesen (S):

Hr. Lawaetz har læst godt og sagligt på lektien. Han har fundet frem til det resultat, at den store prisforhøjelse – det er for mange læskedrikkes vedkommende en forhøjelse på 50 pct. – i realiteten fører frem til et nettoreultat, der er mindre end det, regeringen forventer, og at man oven i købet er i den situation, at det skader erhvervslivet og beskæftigelsen, og at man derfor må vurdere den sag grundigt og sagligt på ny og se, om man kan foretage et sådant skridt.

Jeg konstaterer, at regeringen ikke synes at have sine forligspartnere på plads, idet man ændrer detaljer og ting undervejs, som gør, at vi må sige, at forslaget i den form, hvori det foreligger nu, vel ikke har nogen politisk chance for at komme igennem.

Er det rigtigt konstateret, hr. Lawaetz?

Tredje næstformand (Mette Madsen):

Nu taler man jo ikke direkte til medlemmerne, men hr. Lawaetz får ordet for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Lawaetz (FP):

Jeg vil gerne sige, at jeg to gange i min udmærkede tale bekræftede, at forligspartneren var på plads. Jeg startede med at sige, at der skal 240 mill. kr. hjem. Men hvordan? Der er mange muligheder, hvis man seriøst tænker over det.

Det, som jeg taler for, er, at man måske skulle være large i dette tilfælde og sige: de 70 mill. kr. finder vi enten et andet sted, eller også går vi glip af dem, for det er et alt for stort apparat og alt for ulogisk og alt for umoralsk at sætte i gang for skaldede 70 mill. kr.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Jeg kan høre, at hr. Lawaetz har sat sig godt og grundigt ind i konsekvenserne af dette lovforslag, og jeg vil gerne spørge, om hr. Lawaetz også har regnet på, hvor stor arbejdsløshed der kommer ud af dette forslag.

(Kort bemærkning).

Jimmy Stahr (S):

Man kunne fristes til ikke at gå herop, for med de venner, denne regering har, behøver de jo slet ingen fjender. Men jeg synes alligevel, jeg vil tilføje, at til de udgifter, der blev nævnt før af både hr. Tastesen og fru Sonja Mikkelsen, kan der lægges dem, vi udmærket kender fra retsudvalget, når vi senere hen skal til at behandle nogle af de skader, dette forslag også vil medføre.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Der kan siges meget om den tale, fremskridtspartiets ordfører holdt, og det kunne selvfølgelig være morsomt at komme ind på det, men jeg tror i hvert fald, ingen vil benægte, at det vistnok er den besynderligste anbefalingstale, nogen har holdt i dette ting.

Måtte jeg derefter om selve afgiften på sodavand m.m. sige, at det er jo korrekt, som det er sagt, at det nu er 10 år siden, denne afgift sidst blev forhøjet. Jeg vil gerne have lov til at minde om, hvad der blev skrevet i Politiken forleden, hvor man fremhævede, at denne gang var der dog i hvert fald det gode at sige om en afgift, at den havde et sigte,

[Bernhard Baunsgaard]

der folkesundhedsmæssigt var rigtigt, nemlig at man lagde afgiften på de ting, som man ganske bestemt ved er skadelige.

Jeg kan måske i denne forbindelse minde om, at med en af disse drikke – coca-cola var det – som her belægges med afgift, har man foretaget det eksperiment at lægge en tand i et glas med coca-cola, og man konstaterede, at denne tand blev angrebet meget alvorligt og opløst af coca-colaen. Det, man rammer med denne afgift, er disse drikke til børn, om hvilke man ved, at de rammer børnenes sundhed, det går ud over tænderne.

Det, man har friholdt – og det synes jeg også godt man må tage ind i vurderingen af, hvad der sker ved det – er derimod saften af frugter. Mon ikke også det betyder noget for dansk erhvervsliv, at disse nu prismæssigt bedre kan stå sig i konkurrencen med disse sukkerpræparater, som man rammer?

Jeg ved ikke, om der skulle være enkelte ting, som skal rettes i udvalget. Det er da muligt, men jeg må desværre bedrøve fremskridtspartiets ordfører med, at her foreligger et forligsstof, og et indgreb i det forudsætter tilslutning fra forligspartnerne. Hvis man f.eks. forestiller sig, at man vil komme og kræve afgift af most og saft af frugter, må jeg sige: den går ikke.

Tredje næstformand (Mette Madsen):

Fru Sonja Mikkelsen for den femte korte bemærkning.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Jeg vil gerne spørge hr. Lawaetz, om hr. Lawaetz er enig med hr. Bernhard Baunsgaard i, at dette er uomtvisteligt forligsstof, og at der derfor ikke kan ske ændringer i forslaget.

Jeg vil også gerne spørge hr. Bernhard Baunsgaard – måske var det nærmere skatteministeren, jeg skulle henvende mig til –: er det hensigten fra regeringens side med dette forslag at fremme folkesundheden? Hvis det er det, kunne jeg finde en meget nemmere måde at gøre det på, nemlig ved at opgive at begrænse tilskuddene til mælkeprodukter.

(Kort bemærkning).

Lawaetz (FP):

To korte bemærkninger. For det første må jeg sige, at det er ikke min opgave at anbefale alle lovforslag, der er inden for forligsrådet. Udtrykket forlig siger i sig selv, at man også må sluge et eller andet, som man ikke bryder sig om. Det har ikke noget at gøre med, om man kan lide sodavand, men det har noget at gøre med, som jeg gav udtryk for, at jeg ikke kan lide lovforslaget. Der er ingen, der siger, at jeg skal stå og anbefale det. Det forventer regeringen heller ikke af mig.

For det andet vil jeg gerne bekræfte, at naturligvis er det 100 pct. forligsstof. Det kan vi ikke flytte så meget som et komma i. Men derfor kan man da godt gøre sine synspunkter gældende og henstille til de mennesker, der regerer her – skatteminister og finansminister m.fl. – at man fandt de 70 mill. kr. et andet sted. Det er der ikke noget forkert i. Tværtimod sagde jeg, at jeg kan slet ikke bestemme noget, men jeg kan da høfligt henstille det.

Til hr. Bernhard Baunsgaard vil jeg godt sige, at jeg kunne ikke være så umoralsk, at jeg ville lægge skatter på æblemost og den slags ting. Tværtimod, det ville ikke være i tråd med den tale, jeg har holdt her.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Fru Sonja Mikkelsen mente, at det ville være fremmende for sundheden, hvis vi bare lod sodavand og de andre sukkerdrikke – sukkerdrikke er der jo slet ikke afgift på i øjeblikket – passe sig selv og så fortsætte med at give tilskud til mælken. Nej, sådan er det ikke. Det er jo sådan, at disse røde sodavand og coca-cola, der er – om end i ringe grad – farlige for børnenes tænder, frister børn, og den sikreste måde at komme ud af dette på er at gøre dem dyrere. Det er derfor, vi går ind i det, også af den grund, at det vil fremme folkesundheden.

Hvis fru Sonja Mikkelsen har set, hvad der er sket med hensyn til tilskuddene til mælk, vil hun også have lagt mærke til, at vi har presset på; og det er kommet ind i forliget, at den del af mælken, som anses for mest sund for børn, er den, der i højeste grad

[Bernhard Baunsgaard]

har bevaret sit tilskud, mens tilskuddene til de andre former er sat ned.

(Kort bemærkning).

Stubkjær Pedersen (CD):

Jeg forstår på fru Sonja Mikkelsen, at hun nu mener, at det bedste ville være, at børnene fik mælk. Det mener jeg også. Jeg mener, mælk er det sundeste. Det har jeg før diskuteret med socialdemokratiet, men regeringen har jo netop i dette forslag taget hensyn til det ernæringspolitiske udspil, som socialdemokratiet er kommet med, som sætter spørgsmålstegn ved, om det er sundt med så megen mælk.

Tredje næstformand (Mette Madsen):

Vi kommer jo vidt omkring. Det er altså ikke mælk, vi drøfter i dag.

Arne Bjerregaard (KrF):

På samarbejdets alter er jeg pålagt at fremlægge et ja til lovforslaget, og i den anledning er jeg trukket i mørkt tøj.

Tredje næstformand (Mette Madsen):

Undskyld, hr. minister, der var bedt om endnu en kort bemærkning fra hr. Hans Jørgen Jensen, som ikke er i mørkt tøj i dag.

(Kort bemærkning).

Hans Jørgen Jensen (S):

Jeg kan da sige til kristeligt folkeparti, at jeg er glad for, jeg har det lyse tøj på i dag, for når man har hørt på debatten her, kan man da glæde sig over, at der i hvert fald er en tone, der går i retning af, at de 240 mill. kr., det drejer sig om, kan man se på. Både det konservative folkeparti og fremskridtspartiet har været ude med nogle bemærkninger i den retning.

Bemærkningerne om folkesundheden synes jeg godt vi kan lade ligge i denne forbindelse. Jeg er glad for de bemærkninger, der har været, og vil bare spørge kristeligt folkeparti, som jo i tide og utide her fra denne talerstol har fortalt den danske befolkning, hvor meget der skulle gøres på det alkoholpolitiske område: hvor er man henne her? I

står jo bag den åbningstale, som statsministeren holdt, og hvor han gjorde opmærksom på, at der skulle gøre noget imod misbruget her i landet. Derfor vil jeg gerne spørge kristeligt folkeparti: kan partiet virkelig medvirke til, at børnene, de unge, idrætsungdommen, nu skal præsenteres for nogle afgifter, der betyder, at man i stedet for måske fristes til at købe en bajer? Velbekomme, kristeligt folkeparti, nu har vi også jer placeret i denne sag.

Ministeren for skatter og afgifter (Isi Foighel):

Må jeg først beklage, formand, at jeg ikke var i salen før lige før den socialdemokratiske ordfører begyndte sit indlæg. Det beklager jeg meget.

Med hensyn til den debat, vi har haft om dette lovforslag, er det jo rigtigt, at vi er kommet viden om. Det er klart, det fremgik stort set af alle indlæg, at ingen synes, det er særlig morsomt at fremsætte et lovforslag eller skulle stemme for et lovforslag, som medfører afgifter.

Men lad os nu lige prøve på at se denne sag i proportioner. Jeg har fået at vide, at det vil påvirke beskæftigelsen, det vil fremme kriminaliteten, det vil ødelægge idrætten, det vil skade folkesundheden og gøre næsten hele landet til alkoholikere. Det er jo simpelt hen fuldstændig uden enhver proportionsans. Det er en alvorlig sag at lægge en afgift på, for den rammer nogle virksomheder, der ikke er nogen som helst grund til at ramme, og den rammer også noget beskæftigelse. Det gør enhver afgift, det gør enhver skat, det gør næsten ethvert indgreb, vi foretager fra folketingets side, som på en eller anden måde går imod de kræfter, der har udviklet sig i samfundet. Det vil et eller andet sted ramme beskæftigelsen. Det kan være på undervisningsområdet, socialområdet, det industripolitiske område eller hvor som helst. Jeg kan ikke forstå, hvis man virkelig føler noget for beskæftigelsen, at man så ikke er mere varsom for, hvornår man bruger det argument. Sandheden er jo, hvad enhver i denne sal ved, at denne afgiftslov er et led i et politisk forlig, og det var nødvendigt, for at regeringen kunne gennemføre sin økonomiske politik, at dette forlig blev indgået.

[Ministeren for skatter og afgifter]

Det er også rigtigt, som Nationalbankdirektøren sagde for 3½ time siden, at for første gang i mange år kan vi nu konstatere, at der ikke længere er en stigning i arbejdsløsheden. Man kunne med lige så stor ret sige, at netop dette forslag fremmer beskæftigelsen. Det gør det naturligvis ikke isoleret betragtet, men som led i regeringens politik. Jeg synes, man skal tage det lidt mere seriøst – også af hensyn til, at en afgiftslov er et indgreb, som er ubehageligt. Ikke desto mindre må jeg konstatere, at der er flertal for det, og det er jeg naturligvis glad for, for det var meningen med fremsættelsen af lovforslaget.

Jeg er enig med den konservative ordfører, hr. Collet, i, at der kan være nogle spørgsmål, vi kan kigge på i udvalget. Det er også rigtigt, når hr. Bernhard Baunsgaard siger, at dette er forligsstof, og forligspartnerne må jo blive enige, hvis der skal ske nogen ændringer i det. Endelig vil jeg sige tak til hr. Lawaetz for den tale, han holdt, som jo endte med en tilslutning til lovforslaget. Det øvrige indhold betragter jeg som rent familiære råd, som jeg skal lægge mig på sinde. Og så håber jeg ikke, vi er nødsaget til at fremsætte yderligere afgiftslovsforslag.

(Kort bemærkning).

Tastesen (S):

Hvis det nu, hr. minister, viser sig under det grundige udvalgsarbejde, som nu går i gang, at det nettoprovenu, man kommer frem til efter de bedste beregninger, viser sig at være mindre end det, man får ind i øjeblikket – jeg henviser her bl.a. til det stærkt saglige indlæg, hr. Lawaetz kom med – er ministeren så indstillet på at trække lovforslaget tilbage, da det som sagt er til skade for erhvervslivet og til skade for beskæftigelsen, som ministeren sagde i sit seneste indlæg?

Hans Jørgen Jensen (S):

Jeg er for så vidt ked af, at skatteministeren ligesom prøver på – jeg hørte også oppe hos journalisterne – at fnise lidt over den debat, der har været her i dag. For mig som organiseret afholdsmænd er det en dybt alvorlig sag. Jeg håber, skatteministeren i hvert fald ikke har fået den opfattelse, at jeg siger, der sker alverdens ulykker ved, at man læg-

ger en afgift på, sådan som skatteministeren prøvede på at give det udseende af.

Det, jeg bare har prøvet på at sige, er, at der skal jo være en vis balance i de afgifter, man har, og det er der ikke med det forslag, man lægger frem her, i hvert fald ikke på det nuværende grundlag, hvor man i virkeligheden har en afgift, der kan animere til, at man – herunder ganske unge mennesker – i stedet for drikker spiritus. Det ser jeg som en meget alvorlig ting, og derfor håber jeg, at skatteministeren vil prøve på at få den debat op på det seriøse plan, vi i hvert fald gerne vil have den ført på. Der skal være en rimelig balance mellem afgifterne.

Jeg skal i hvert fald henstille, at man under udvalgsarbejdet forsøger på at finde andre muligheder end den afgift, man her forsøger at lægge på et område, der efter min mening slet ikke er noget grundlag for at gøre det på. Jeg hører ligesom min partifælle hr. Tastesen gerne, om skatteministeren skulle have nogle overvejelser – for sådan kunne det godt lyde – i retning af, at man dog kunne tale om denne sag, om der skulle være andre muligheder i udvalgsarbejdet.

(Kort bemærkning).

Hagen Hagensen (KF):

Jeg synes, det er rimeligt at sige, at der givetvis inden for regeringspartierne og de med dem i denne sag samarbejdende partier har været overvejelser om, hvordan man skulle prøve på bedst at komme igennem. Vi erkender, at vi skal have nogle penge i statskassen. Det er der baggrund for, og det burde venstre side af salen i hvert fald være ganske klar over. Det er der med den regering, vi havde, indtil vi prøvede på at få styr på tingene. Det har været overvejlet meget nøje, og derfor kom safter, most osv. ikke med ind under det, der skal afgiftsbelægges.

Jeg forstår ikke, at man taler om heroppefra, at denne afgift skulle føre til, at man gik over til at bruge alkoholholdige drikke hos ungdommen, når man netop friholder væsentlige dele af det, der er sundt. Jeg kan ikke fatte det. Vi har været alt for langt omkring i denne debat, synes jeg, men det er vel egentlig gavnligt og rimeligt, at vi – som statsministeren sagde, da han trådte til – drøfter tingene i folketings salen. Det har man da i sandhed gjort i denne sag.

(Kort bemærkning).

Lawaetz (FP):

Tilsyneladende små sager kan godt give anledning til en politisk debat. Jeg vil gerne sige, at netop på baggrund af, at man har fritaget saft og æblemost, har jeg altså ment det meget seriøst med hensyn til disse ekstrakter.

Jeg mangler at svare fru Sonja Mikkelsen. Efter mine oplysninger findes der nogle og tyve virksomheder, der bliver berørt af netop koncentratloven. Derfor synes jeg, det er særlig vigtigt, at man seriøst diskuterer det.

Man havde lyst til for saftevand at lave et historisk tværpolitisk forlig. Jeg har ikke det tal i hovedet, men 2 øre på en pilsner vil antagelig dække det, vi taler om her.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

I betragtning af, at underskuddet på statsfinanserne er et sted mellem 50.000 og 60.000 mill. kr., tror jeg, at enhver i denne sal må erkende, at der trænges til nye indtægter. Det, hr. Lawaetz netop sagde nu at man godt ville diskutere, om øl ikke kunne bære en toore mere, synes jeg er værd at tage op, for så er fremskridtspartiet altså indstillet på, at vi rører ved spiritusafgifterne.

Jeg kan forstå på det, der er sagt tidligere fra kristeligt folkepartis side, at dette parti også i høj grad er interesseret i at røre ved spiritusafgifterne.

Så var der måske en mulighed for, at vi tre i fællesskab gik til finansministeren og sagde: ikke alene skal du have sodavandsafgiften, men for nu ikke at skævvride noget, som der er nogle der frygter – jeg tror ikke, det sker – skulle vi så ikke give øllet og spiritussen og især det sidste en tak opad? Jeg ser, hr. Lawaetz nikker. Jeg tror, vi skal meddele det til finansministeren, så han får lidt bedre orden i sit regnskab og vi får lidt mere styr på spiritusforbruget her i landet.

Ministeren for skatter og afgifter (Isi Foighel):

Må jeg sige til hr. Tastesen, at det kan naturligvis ikke komme på tale at trække lovforslaget tilbage. For det første er det jo et problem, som hver eneste afgiftslov møder,

at de, der bliver berørt af afgiften, siger i skrift og i tale og gennem andre, at man får mindre provenu. Jeg må sige, at alle erfaringer – med streg under alle – viser, at omsætningen meget, meget sjældent går ned, fordi man lægger en beskeden afgift på, og provenuet stiger med afgiftens størrelse. Det er i og for sig en kedelig erfaring, men sådan er altså erfaringerne.

Med hensyn til provenuet for denne lovgivning står det fast, at vi skal have 240 mill. kr. i indtægter til statskassen. Spørgsmålet om, hvor høj afgiften skal være, og hvordan afgrænsningen skal være, kan man altid diskutere, men selve provenuet står fast.

Hr. Hans Jørgen Jensen mente, at der skulle være en vis balance i tingene. Det er jeg naturligvis helt enig i, og jeg er også helt enig i, at det er en alvorlig diskussion, vi har, uden at vi derfor alle nødvendigvis behøver at klæde os i sort tøj eller se bistre eller triste ud, men hele lovforslaget går jo netop ud på, at der skabes en sådan balance.

Forholdet er dette, at man kan vælge at lægge afgiften på mineralvand alene, men så er der tale om, at en afgift virker stærkt konkurrenceforvridende, fordi der er andre drikkevarer, der konkurrerer med mineralvand. Jeg tror ikke, at det først og fremmest er alkoholholdige drikke, der gør det, men jeg tror helt sikkert, at det netop er det, som hr. Lawaetz fremhævede, disse koncentrater til hjemmelavet sodavand. Derfor er det klart, at hvis man lægger en afgift på mineralvand, må man i hvert fald også lægge det på sodavandskoncentraterne. Det kan nok virke absolut skræmmende med den store afgift, der lægges på et koncentrat, som der kan fremstilles mange liter drik af, men pr. liter er afgiften den samme, og den hjemmelavede sodavand vil stadig være langt, langt billigere end mineralvand.

Man kan gå videre og sige: er der andet, der konkurrerer hermed? Her kommer man ind på en række drikkevarer, som alle sammen konkurrerer med sodavand og den slags drikke, men dér kommer så et andet hensyn ind, det af hr. Bernhard Baunsgaard fremhævede, nemlig det levnedsmiddelpolitiske hensyn. Dette har bevirket, at lovforslaget kun indeholder afgifter på mineralvand, altså sodavand, på koncentrater og på orangeader. Men det er jeg da parat til at diskutere – ud

[Ministeren for skatter og afgifter]

fra den forudsætning, at der skal 240 mill. kr. ind til statskassen.

Sonja Mikkelsen (S):

Først et par oplysninger til folketingets orientering. Centrum-demokraternes ordfører henviste til behandlingen af mineralvandsafgiften i 1973, og siden har den ikke været på programmet. Dengang indgik den i en større afgiftspakke, og det tror jeg også centrum-demokraterne har noteret sig. Siden har vi gentagne gange øget afgifterne på øl, vin og spiritus netop ud fra de argumenter, som også jeg fremførte i mit første indlæg.

For det andet vil jeg gerne sige, at i socialdemokratiet er vi fuldstændig klare over, at der skal penge i kassen, og vi ved også udmærket godt, at det som regel er et stort problem for en regering at få penge i kassen. Vi har også været så venlige i oktober, da regeringen indkaldte vores ledere til forhandling, at pege på en mulighed, nemlig at man kunne lave en øl-, spiritus- og vinafgift, endda med et større provenu end det, der foreligger i dette lovforslag. Vi har fulgt det op ved at stille ændringsforslag til finanslovforslaget, og det ser da også ud, som om der er flertal herfor.

Jeg synes, det lyder til, at vi kan få en åben diskussion i udvalget, og jeg synes, det er meget tilfredsstillende ud fra det synspunkt, som er socialdemokratiets. Vi noterer os denne åbenhed, og vi håber også, at ministeren er villig til at finde frem til en løsning, som er en anden løsning end den, dette lovforslag lægger op til.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Mette Madsen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 64:

Forslag til lov om omkostningsdækning af udgifter til sagkyndig bistand i skattesager.

Af Bernhard Baunsgaard (RV) m.fl.
(Fremsat 10/11 83).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Ministeren for skatter og afgifter (Isi Foighel):

Lovforslaget går ud på, at udgifter, der er betalt til bistand i skattesager, skal godtgøres af det offentlige med 50 pct. af den betalte udgift. For at opnå godtgørelse skal der være tale om en skattesag, der efter sin art kan indbringes for landsskatteretten. Der kan endvidere kun opnås omkostningsdækning for udgifter afholdt i forbindelse med skattesagens behandling for landsskatteretten eller domstolene. Endelig stilles der visse krav til bistandsydernes faglige kvalifikationer. Såfremt forslaget vedtages, afskaffes den gældende fradragsret for bistandsudgifter i skattesager.

Lovforslaget svarer nøje til de ændringsforslag, som det radikale venstre stillede i forrige samling til regeringens forslag til lov om skattemæssig behandling af udgifter til sagkyndig bistand i skattesager.

Med dette lovforslag ønskede regeringen gennemført en selvstændig generel fradragsret for udgifter til advokat- og revisorbistand i skattesager. Lovforslagets udgangspunkt var østre landsrets dom af 18. juni 1982, den såkaldte Jauersag. For at undgå fortolknings tvivl om dommens rækkevidde fandt regeringen det rigtigst på daværende tidspunkt, at der blev skabt et selvstændigt lovgrundlag for denne fradragsret. Landsskatteretten har imidlertid nu ved en kendelse af 10. oktober 1983 klart tilkendegivet, at østre landsrets dom efter landsskatterettens opfattelse betyder en tilbagevenden til den retstilstand, som var gældende, før skattemyndighederne ændrede praksis i forbindelse med skattefradragsrettens ophævelse.

Landsskatterettens afgørelse er fuldt ud i overensstemmelse med regeringens hele holdning i spørgsmålet om borgernes retssikkerhed. Kendelsen, som er afsagt af landsskatte-